

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-2289/2021. számú ügyben

A Covid-járvány helyzet miatt alapos indokból való iskolai mulasztásra vonatkozó kérelem elbírálásával összefüggésben

Előadó: dr. Bene Beáta

Érintett szervek:

- József Attila Általános Iskola, Esztergom
- Esztergomi Tankerületi Központ

2021.

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-2289/2021. számú ügyben**

A vizsgálat megindítása

A szülők a panaszbeadványukban előadták, hogy a gyermekeik az Esztergomi József Attila Iskola (a továbbiakban: Iskola) első és második osztályos tanulói, akik számára az Iskola igazgatója 2020. november 16-tól 2021. január 4-ig – a járványhelyzetre való tekintettel – engedélyezte az iskolából való távolmaradást. Az időtartam lejártakor a szülők újabb kérelmet nyújtottak be, amelyben kérelmezték a távolmaradás további fenntartását a tanítási év végéig. Ezt követően az Esztergomi Tankerületi Központba (a továbbiakban: Tankerület) hívták megbeszélésre a szülőket, ahol azt javasolták, hogy egyéni munkarendre vonatkozó kérelmet nyújtsanak be az Oktatási Hivatalhoz. A kérelmet be is nyújtották, de azt az Oktatási Hivatal elutasította. Az Iskola igazgatója így a szülőket kötelezte a gyermekeik iskolába járatására, anélkül, hogy érdemi választ adott volna az iskolából való távolmaradási kérelmükre. Az Oktatási Hivaltól a szülők informálisan azt a tájékoztatást kapták, hogy a távolmaradásról és a hiányzás igazolásáról az iskolák igazgatói döntenek.

A panaszos szülők mindezek ismeretében 2021. február 3-án újabb távolmaradási kérelmet nyújtottak be a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 51. § (2) bekezdés c) pontjára hivatkozással, mivel véleményük szerint az Iskolában nem biztosított a gyermekek számára az egészséges élethez szükséges feltételek. Az Iskola 2021. február 10-én hozott újabb elutasító választ követően szülői kérelmet nyújtottak be a Tankerülethez, amely a szülők kérelmét 2021. április 15-ei válaszában szintén elutasította. A Tankerület a döntésében arra hivatkozott, hogy a járványhelyzet önmagában nem alapozza meg az iskolába járás mellőzését. A szülők egyben azt is jelezték, hogy kérelmük benyújtását követően az Iskola igazgatója a gyermekek hiányzásaként csak orvosi igazolást fogadott el és egyben felhívta a gyermekek orvosát is, hogy a jövőben ne adjon igazolást az iskolai távollétre, valamint bevonta a családsegítőt is.

A szülők szerint jogukban áll arról dönteni, hogy gyermekeik a járványveszély miatt ne járjanak iskolába, illetve, hogy az otthonmaradásból adódó hiányzásokat az Iskola alapos indokból való mulasztásnak minősítse, illetve a kérelmüket tisztességesen elbírálja.

A panaszbeadvány alapján számos alapjoggal összefüggő visszásság gyanúja merült fel, ezért az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 18. § (1) bekezdése alapján vizsgálatot indítottam. A körülmények megalapozott megismerése érdekében az Ajbt. 21. § (1) bekezdés b) pontja és (2) bekezdése alapján a Tankerület igazgatójától kértem tájékoztatást.

Az érintett alapvető jogok és alkotmányos elvek

- a jogállamiság elve és a jogbiztonság követelménye: *„Magyarország független demokratikus jogállam.”* [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés];
- a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.”* [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés];
- az oktatáshoz való jog: *„Minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez. Magyarország ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező alapfokú, az ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú, valamint a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú*

oktatással, továbbá az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatásával biztosítja.” [Alaptörvény XI. cikk (1) és (2) bekezdései];

- a szülő neveléshez való joga: „A szülőknek joguk van megválasztani a gyermeküknek adandó nevelést. A szülők kötelesek kiskorú gyermekükről gondoskodni. E kötelezettség magában foglalja gyermekük taníttatását.” [Alaptörvény XVI. cikk (2)-(3) bekezdés];
- a jogorvoslathoz való jog „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.” [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés].

Az alkalmazott jogszabályok és más rendelkezések

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban Nkt.);
- a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet (a továbbiakban: 20/2012. EMMI rendelet);
- Intézkedési terv a 2020/2021. tanévben a köznevelési intézményekben a járványügyi készenlét idején alkalmazandó eljárásrendről (a továbbiakban: Intézkedési terv).

A megállapított tényállás

A Tankerület igazgatójának a kérdéseim mentén kifejtett válasza, illetve a rendelkezéseimre bocsátott iratok alapján a következő tényállás rögzíthető:

1. A szülői kérelem elbírálásának folyamata az Iskolában és a Tankerületnél

A szülő 2020. november 16-án a Kréta rendszerben írt üzenetben kérte gyermekei iskolából való távolmaradásának engedélyezését. Ez nem tartalmazott előre meghatározott időtartamot, ezért az Iskola igazgatója a Tankerülettel való egyeztetés után azt 2021. január 4-ig engedélyezte.

A szülő 2021. január 5-én újabb kérelmében **a gyermekek tanítási év végéig való otthonmaradását kérte**. Az Iskola a Tankerülethez fordult, mivel az érintett gyermekek első, illetve második osztályosok, a kérelem előterjesztésekor pedig egyik jogszabály sem rendelkezett arról, hogy a járványhelyzet alapos indoknak számítana a jelenléti oktatásból való távolmaradás igazolásában; a tantermen kívüli, digitális munkarend bevezetéséről szóló EMMI 14/2020. (XI. 10.) sz. határozat 2020. november 11-től az általános iskola alsó tagozatán nem rendelt el digitális oktatást. A Tankerület egyeztetést kezdeményezett a szülőkkel 2021. január 8-ára, ahol egyértelművé vált, hogy *a gyerekeknek, illetve a családtagoknak betegsége nincs, veszélyeztetett korú, illetve krónikus betegségben szenvedő családtag sem él a közös háztartásban és azon kívül*. A Tankerület nem látott indokot arra, hogy a távolmaradás engedélyezését felvállalja, ezért **javasolta a szülők számára az egyéni munkarend megkérését az Oktatási Hivatalnál**, ugyanis álláspontjuk szerint *az Oktatási Hivatal engedélyével megszűnt volna a hiányzások státuszának problémája*.

A szülők kérelmet nyújtottak be gyermekeik egyéni munkarendjének engedélyezésére az Oktatási Hivatalhoz, a kérelmüket azonban a hatóság elutasította. A 2021. január 19-én kelt döntése értelmében az Oktatási Hivatalnak azt kellett vizsgálnia, hogy a tanuló esetében mennyiben állt elő olyan sajátos élethelyzet, melyben a tanulmányok eredményes folytatása és befejezése szempontjából indokolt lehet az egyéni munkarend engedélyezése. A hatóság álláspontja szerint *a járványhelyzet önmagában nem alapozza meg az egyéni munkarend engedélyezését, mivel az minden Magyarországon tanulmányokat folytató gyermeket egyformán érint*. Az EMMI rendelet 51. § (2) bekezdés c) pontja azonban arra az esetre

vonatkozik, amikor a tanuló iskolába járással teljesíti tankötelezettségét, és alapos indokkal nem tud megjelenni a tanórákon. Az igazgató ilyenkor megvizsgálja, hogy a szülő által előadott indokot mennyiben lehet elfogadni a mulasztások igazolásához. A határozatában rögzítette, hogy „*A koronavírus világjárvány – ha a családban van fokozottan veszélyeztetett személy – tekinthető az EMMI rendelet 51. § (2) bekezdés c) pontja szerinti alapos indoknak, annak megítélése azonban az iskolaigazgató hatáskörébe tartozik. Ilyen esetben az iskolaigazgató folyamatosan ellenőrzi, hogy az EMMI rendelet 51.§ (2) bekezdés c) pontja szerinti „egyéb alapos indok” az érintett tanuló esetében mennyiben áll fenn.*”

A gyermekek az Oktatási Hivatal döntését követően sem jelentek meg az Iskolában, ezért az Iskola igazgatója 2021. január 29-én tájékoztatta a szülőt, hogy gyermekei tartósan hiányoznak az Iskolából „*vélhetően folyamatosan igazolatlanul mulasztanak*”. Még ugyanezen a napon jelzéssel élt a gyermekek 22. héttől való „*feltehetően igazolatlan mulasztásai*” miatt a gyámhatósághoz, a jegyzőhöz és a gyermekjóléti szolgálathoz.

A szülők 2021. február 3-án **újabb kérelmet** nyújtottak be, amelyben bejelentették, hogy gyermekeik nem tudnak eleget tenni iskolába járási kötelezettségüknek a pandémia miatt, **ezért kérik 2021. június 15-ig a hiányzás igazoltnak tekintését** a 20/2012. EMMI rendelet 51. § (2) bekezdés c) pontjára hivatkozva. Tudomásuk szerint ugyanis „*a mulasztást igazoltnak kell tekinteni ha c) a gyermek, a tanuló hatósági intézkedés vagy egyéb alapos indok miatt nem tudott kötelezettségének eleget tenni. A járványhelyzet alapos indoknak számít.*” Megjegyezték, hogy a jogszabály nem ad mérlegelési lehetőséget az igazgátónak.

Az Iskola igazgatója 2021. február 8-án a szülőket arról tájékoztatta, hogy a „*pandémia önmagában nem tekinthető sajátos élethelyzetnek*” és pontosította a szülők által hivatkozott jogszabályi rendelkezés hivatkozását is, ugyanis a 20/2012. EMMI rendelet 51. § (2) bekezdésének c) pontja nem tartalmazza „*A járványhelyzet alapos indoknak számít.*” rendelkezést. Egyben tájékoztatta a szülőket, hogy a gyermekek 2021. február 5-éig való hiányzása orvosi igazolással igazolt. Az igazgató kérte továbbá, hogy ezt követően **a gyermekek tegyenek eleget iskolába járási kötelezettségüknek.**

A szülők 2021. február 10-én kelt levelükben tájékoztatták az Iskola igazgatóját, hogy a fenti intézkedéssel szemben eljárást indítanak az Nkt. 37-38. §-a alapján a fenntartónál. Hivatkoztak az Oktatási Hivatal munkatársával folytatott egyeztetésre, miszerint *az iskolák igazgatói saját hatáskörben engedélyezik a távolmaradási kérelmeket.* Kifejtették továbbá, hogy az Iskolában nem látják biztosítottnak a járványhelyzetben a gyermekek egészségének megóvását. Nem kaptak tájékoztatást az intézmény átfertőzöttsége kapcsán, az Iskolában tudomásuk szerint nincs folyamatos tesztelés sem a tanárok, sem a tanulók tekintetében. Elégtelen intézkedésnek tartják a maszkviselést, a hőmérőzést és kézfertőtlenítést, sőt az Iskolában a távolságtartás sem biztosítható a gyermekek között. Utaltak arra is, hogy mindezt foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetésnek minősítik.

A szülők ugyanezen a napon a **Tankerülethez is levelet** írtak, amelyben rögzítették, hogy **az Nkt. 37-38.§-aira hivatkozva eljárást kezdeményeznek az Iskola intézkedése ellen.** Majd leírták, hogy az Iskola elutasította távolmaradási kérelmüket, mert a járványhelyzet az igazgató szerint nem alapozza meg a távolmaradást. Továbbá tartalmában megismételték az Iskola igazgatójának írt levelükben foglaltakat. A kérelem végén rögzítették továbbá azt is, hogy a 2021. február 15-ei orvosi vizsgálaton az orvos arról tájékoztatta a szülőket, miszerint az Iskola igazgatója felszólította őt, hogy ne adjon több igazolást.

A Tankerület 2021. február 19-én tájékoztatást kért az Iskolától, mivel „*a szülők eljárást kezdeményeztek az iskola intézkedésével szemben*”. Az Iskola igazgatója válaszában a fenntartót tájékoztatta a járványügyi intézkedések bevezetéséről és azok betartásáról. Az intézkedéseket 2020 szeptemberében a népegészségügyi hatóság, illetve pár nappal később a fenntartó is ellenőrizte. Továbbá utalt válaszában arra is, hogy jelzéssel és tájékoztatással fordult a gyermekvédelmi szervek felé. Ezentúl a tanulók szüleinek is írt levelet, miszerint nem lát indokot arra vonatkozóan, hogy a gyermekek ne járjanak iskolába. Véleménye

szerint a tanulók mindennapos iskolába járási kötelezettsége fennáll, melyet szakmai indokok is alátámasztanak az első és a második évfolyam tekintetében.

A **Tankerület** 2021 februárjában tájékoztatást kér – hivatkozva az Iskola jelzéseire – a **gyámhatóságtól és a gyermekjóléti szolgálattól**. A gyermekjóléti szolgálat tájékoztatása szerint a család vállalta az együttműködést az alapellátás keretein belül. A szülők úgy vélik, hogy az Iskolában gyermekeik számára nem biztosítják a megfelelő védelmet járványidőszak idején (pl. nincs 1,5 méter távolság az osztályteremben a tanulók között, nem tájékoztatnak az intézményi megbetegedés adatairól), ezért azt szeretnék, ha digitálisan tanulhatnának. A gyermekjóléti szolgálat szerint a szülők mindent megtesznek, hogy a kiskorúak otthoni környezetben tanulhassanak továbbra is. *Jelenleg a gyerekek betegek, orvoshoz fordultak. Igazolatlan mulasztásuk nincsen, problémát nem tapasztaltak.* A gyámhatóság megerősítette a gyermekjóléti szolgálat válaszát, arra alapozva rögzítette, hogy a gyermekeket veszélyeztető tényezőt nem tapasztaltak, *gyermekvédelmi intézkedést nem tartanak indokoltnak.*

A **Tankerület** újabb megkeresésére válaszolva 2021. április 14-én **az Iskola igazgatója a fenti tájékoztatását kiegészítette** azzal, hogy a gyermekek a digitális oktatásba nem kapcsolódtak be, feladataikat jellemzően nem készítették el.

A **Tankerület** a szülőket 2021. április 15-én kelt **válaszlevélben tájékoztatta**, ebben utalt arra, hogy a szülők eljárást kezdeményeztek az Tankerület fenntartásában működő Iskola intézkedésével szemben, és ahol a szülők az intézmény vezetőjének eljárását, az otthonmaradás lehetőségének megtagadását foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetésnek minősítették. Az igazgató utalt az Nkt. azon rendelkezésére, miszerint az állam feladata az oktatás biztosítása és a szülő kötelessége, hogy biztosítsa a gyermek tankötelezettségének a teljesítését, ami iskolába járással teljesíthető. Hivatkozott az Intézkedési terv a tanulói hiányzások kezelését meghatározó pontjaira, így a 8.1 pontra. Eszerint: *„Annak a tanulónak az iskolai hiányzását, aki a vírusfertőzés szempontjából veszélyeztetett csoportba tartozik tartós betegsége (például szív-érrendszeri megbetegedések, cukorbetegség, légzőszervi megbetegedések, rosszindulatú daganatos megbetegedések, máj- és vesebetegségek) vagy például immunszupprimált állapota miatt, erről orvosi igazolással rendelkezik, és azt bemutatja, esetleges hiányzását igazolt hiányzásnak kell tekinteni. Igazolt hiányzásnak tekintendő továbbá, ha a gyermek, a tanuló hatósági karanténba kerül, a részére előírt karantén időszakára.”* Továbbá a 8.3 pont értelmében a gyermek, a tanuló távolmaradásával kapcsolatos valamennyi szabály 20/2012. EMMI rendeletben foglaltak szerint érvényes.

A Tankerület hivatkozott az Oktatási Hivatal döntésében foglaltakra, miszerint a járvány önmagában nem minősül egyéni adottságnak, sajátos, egyéni élethelyzetnek. Utalt arra is, hogy az Iskola számos – tanulókat, pedagógusokat, munkatársakat óvó-védő – intézkedést vezetett be. Az intézkedések betartását a népegészségügyi hatóság és a fenntartó is ellenőrizte. Az Iskola vezetése nem látott indokot arra, hogy a gyermekek ne járjanak iskolába, melyet szakmai indokok is alátámasztanak (pl. félévi bizonyítványok eredményei). A tanulók ugyanakkor a 2021. március 8-31. közötti időszakban a digitális órákon jellemzően nem vettek részt, feladataikat nem, vagy nem értékelhető módon küldték meg.

Az előzőekre tekintettel a Tankerület rögzítette a szülőnek adott válaszában, hogy **a járványhelyzet önmagában nem alapozza meg azt, hogy a gyermekek a tankötelezettségük teljesítését ne iskolába járással teljesítsék**. Amikor a járványhelyzet úgy kívánja, mind az Iskola, mind a Tankerület, illetve a köznevelés irányításáért felelős szervek mindent megtesznek, hogy az Iskola biztonságosan működjön. Ezt követően **a szülők** 2021. április 19. és május 7. közötti időszakra is **kérelmet** nyújtottak be, **e kérelem alapján az Iskola igazgatója engedélyezte a gyermekek iskolából való távolmaradását**.

A Tankerület igazgatója megkeresésemre adott válaszában fontosnak tartotta hangsúlyozni azt is, hogy az iskola mindennap rögzíti a Kréta rendszerben a házi feladatokat is, így a szülőknek lehetőségük van naponta nyomon követni a feladatokat, illetve ellenőrizni

azok meglétét. A tanuláshoz segítségként még a tavalyi tanévben az Iskola a nagyobb gyermekek részére egy laptopot is adott, amely a mai napig a családnál van.

A Tankerület igazgatója a megkeresésemre adott válaszában utalt arra is, hogy a szülői levél alján jelzett orvosi felhívás az Iskola igazgatójától kapott információ szerint nem fedti a valóságot. Az Iskolában rögzített feljegyzés értelmében *a tanuló osztályfőnökében felmerült a gyanú, hogy a Kréta rendszer E-Ügyintézés moduljába feltöltött 2021. február 5-i keltezésű igazolás formailag, tartalmilag megkérdőjelezhető, így az osztályfőnök telefonon megkereste a gyermek háziorvosát. Az orvos tájékoztatást adott az igazolásról, amit az Iskola elfogadott.*

2. Az érintett gyermekek iskolai mulasztása a 2020/2021. tanítási évben

A kisebbik gyermek 2021. május 6-i állapot szerint igazoltan összesen 371 órát, a nagyobbik gyermek 458 órát mulasztott, amelyből 5 óra volt igazolatlan. E gyermek igazolatlan mulasztásakor a tanuló erős fejfájásra hivatkozott mind a két esetben. Az osztályfőnök telefonon értesítette a szülőt a fejfájásról és kikérte a szülő véleményét, hogy hazaengedheti-e a gyermeket. A szülő engedélyezte a tanuló hazaengedését. A szülőt az osztályfőnök arra kérte, hogy a hiányzást igazolja. Mindkét esetben a tanuló másnap újra ment iskolába, de az igazolás a mai napig nem történt meg.

3. Az Iskola intézkedési protokollja

Az Iskola helyi intézkedési terve jellemzően szó szerint átvette az Intézkedési tervben foglalt előírásokat, ezért csak a helyi viszonyokra vonatkozó szabályok ismertetésére térek ki.

Az iskolai beléptetésnél az alsósok és a felsősök az épület két elkülönülő bejáratát és folyosóit használhatták. Az alsósok kezét belépéskor fertőtlenítik, míg a felsősöknek alapos kézmosáson kell túl lenniük a belépés után. Szülő nem kísérheti fel gyermekét az osztályterembe és az aulában sem tartózkodhat. A közösségi terekben egyszerre csak annyi gyermek, tanuló tartózkodhat, hogy betartható legyen a 1,5 méteres védőtávolság. Amennyiben védőtávolság nem tartható be a közösségi tereken, úgy az iskola felső tagozatában az ott tartózkodás idején szükséges a szájat és orrot eltakaró maszk viselése. A szaktantermek, nyelvi bontóterem kivételével az osztályok a tanítási nap során használják ugyanazt a tantermet. Ha ez nem megoldható, az osztályok váltása között a tanteremben kézfertőtlenítést kell végezni, melynek *felelőse az adott tanórát tartó pedagógus.*

A megfelelő védőtávolság betartása különösen fontos a mosdókban, az öltözőkben, ezért a tornaórák előtti és utáni öltözésnél tekintettel kell lenni arra, hogy elkerülhető legyen az öltözőkben történő csoportosulás. Az alsó tagozatosok az osztálytermeikben öltöznek át a testnevelésórákra. A felső tagozatosok számára az átöltözés az öltözőkben biztosított.

Az épületen belül az osztálytermekben, szaktantermekben kihelyezett szórófejes kézfertőtlenítő található. A személyi higiéné alapvető szabályairól a gyermekek, tanulók részletes, az adott korosztálynak megfelelő szintű tájékoztatást kapnak (rendszeres osztályfőnöki tájékoztató, rajzos piktogramok, videofilmek). Az informatika terem, a nyelvi labor használata elkerülhetetlen, így e tantermeiben az ott tanórát tartó pedagógus feladata a kézfertőtlenítés elvégzése. A mosdók naponta kétszeri (délelőtt és délután), és a közösségi terek fertőtlenítését az intézmény takarító személyzete naponta, hajnalban végzi. A helyiségek ablakát az időjárás függvényében lehetőség szerint nyitva kell tartani, az osztálytermekben ez a pedagógus felelőssége. A folyosókon a takarító személyzet végzi a szellőztetést.

Az étkezéseket úgy kell megszervezni, hogy az osztályok keveredése elkerülhető legyen, sorban állás esetén a védőtávolság betartható legyen. Ennek érdekében figyelemfelhívó talajmatricákat raktak ki. Amennyiben elkerülhetetlen a sorban állásnál a 1,5 m betartása, minden várakozó tanulónak maszkot kell viselnie. Az ebédeltetés osztályszinten történik.

Az Iskola büfétjét elválasztották az ebédlőtől, külön bejáratot biztosítottak. A büfénél való tanulói várakozás alkalmával tartani kell a 1,5 m távolságot (figyelemfelhívó talajmatricákat ragasztottak fel). A tanulók a büfét csak maszk használatával látogathatják.

A betegségből felépült gyermek az Iskolába – hasonlóan más megbetegedésekhez – kizárólag orvosi igazolással (amelynek kötelező tartalma: „*Közösségbe mehet*” szóösszetétel) térhet vissza, melyet az intézmények el kell fogadnia, azt saját hatáskörben nem bírálhatja felül.

Online platformok előkészítése a digitális munkarend bekövetkezésére, az Iskola a diákok és a pedagógusok esetében is szükséges a meglévő informatikai háttér felmérését elvégezni a 2. tanítási héten. Ha digitális átállásra kerül sor a tananyagot napi szinten, reggel küldik a tanulóknak, a Kréta rendszeren keresztül. A pedagógusok határidőt szabnak az egyes feladatok elvégzésére, illetve elsajátítására.

4. A járványügyi intézkedések betartásának ellenőrzése

A Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Esztergomi Járási Hivatalának **Népegészségügyi Osztálya** (a továbbiakban: népegészségügyi hatóság) az Intézkedési terv 1. számú mellékletében foglalt **takarítással kapcsolatos feladatok¹ végrehajtását** 2020. szeptember 11-én **ellenőrizte**, jegyzőkönyvben rögzítette azok megtörténtét.

A **Tankerület** 2020. szeptember 24-én tartott az Iskolában **ellenőrzést**, az erről készült jegyzőkönyv szerint a beléptetéskor lázmérésre nem kerül sor, továbbá az osztályváltások közötti felületfertőtlenítésre nem áll rendelkezésre megfelelő személyzet, így arra csak naponta kerül sor. A vizsgálat többek között kiterjedt az étkeztetés körülményeire, a távolságtartásra, a maszkhasználatra is. *A Tankerület igazgatója nem adott választ a **téli időjárás** esetén a tantermek állandó átszellőztetésének megvalósulásáról, illetve az alsós tanulók maszkhasználatával kapcsolatosan a megkeresésemben feltett kérdéseimre.*

5. Az Iskola átfertőzöttségi adatai, digitális oktatásra való áttérés szükségessége

Az iskolák naponta szolgáltatott adatot a fenntartó felé a Covid-19 vírussal igazoltan fertőzött gyermekek, pedagógusok és egyéb dolgozók tekintetében. **Az Iskolában, amíg a panaszosok gyermekei a jelenléti oktatásban vettek részt (2020. szeptember 1 - november 13.), 2 tanuló és egy pedagógus volt igazoltan fertőzött.** Az fertőzött gyermekek közül az egyik gyermek meg sem kezdte betegsége miatt a tanévet, így nem fertőzhetett az iskolában. Az érintett pedagógus pedig napközis nevelő volt, a panaszos gyermekei pedig nem jártak napközibe. **Az Iskolában a válaszádig összesen 10 gyermek, 5 pedagógus és egy technikai dolgozó volt igazoltan fertőzött.** A tanévben 3 esetben rendeltek el digitális oktatást. 2020. december 14-én egy 7.a osztályos tanuló Covid-19 fertőzöttsége miatt kerültek hatósági megfigyelés alá a 7.a és 7.b osztály tanulói, ekkor a tantermen kívüli, digitális munkarend elrendelése 3 napra terjedt ki. 2020. december 16-án az intézményvezető helyettes pozitivitása miatt került az általa tanított három osztály (7.a, 7.b és 8.a osztályok) hatósági megfigyelés alá, 2 nap időtartamra. Majd 2021. február 13-án egy **2.a osztályos (panaszos**

¹ Az alapos, mindenre kiterjedő fertőtlenítő takarítás során a padló és felülettisztításon túl a nagytakarítás lehetőség szerint terjedjen ki az alábbiakra: klímaberendezések tisztítása, fertőtlenítése; felesleges, használaton kívüli tárgyak összegyűjtése, elszállítása; ajtók, faburkolatok, lambériák, szekrények, székek, padok, asztalok, egyéb bútorok vegyszeres tisztítására; padló és játszószőnyegek, egyéb textília tisztítására; játékok, sporteszközök tisztítására; radiátorok, csövek lemosására; ablakok, üvegfelületek tisztítására; szemétyűjtők tisztítására, fertőtlenítésére; képek, tablók, világítótestek portalánítására; pókhálók eltávolítására; rovar- és rágcsálóirtásra; csaptelepek óvatos, lehetőség szerint fröccsenésmentes megnyitása, kb. 10 perces folytatása azért, hogy a hosszú ideig nem használt vízvezetékéből a pangó víz kifolyjon. A nagytakarítást követően annak intézményvezető általi visszaellenőrzése indokolt.

egyik gyermekének osztálya) tanuló fertőzöttsége miatt 2 napra rendelték el a tantermen kívüli, digitális munkarendet. Erről a szülőket zárt Facebook csoportban értesítette az osztályfőnök.

A rendelkezésemre bocsátott Iskolai kimutatásban **további egy gyermek fertőzöttségét is feltüntették a panaszos másik gyermekének az osztályában,** akinek a gyógyulása már a digitális oktatásra való országos átállás időtartama alatt történt.

A Kormány által szervezett tesztelésen az Iskolában 2020. november 23-án a pedagógusok 80%-a, 2020. november 30-án a pedagógusok 70 %-a vett részt. A hiányzás oka betegállomány, szabadság, hatósági megfigyelés, óraadó pedagógusként más intézményben történt tesztelés, 3 fő pedagógus pedig elutasította részvételét. A pedagógusok átoltsága 2021. május 7-i állapot szerint: 30 főből 4 pedagógusnak nem volt oltása, 1 fő regisztrált, 2 pedig korábbi fertőzöttsége miatt még nem volt oltatható, 1 fő még nem akarta magát oltatni.

6. A szülők tájékoztatása az iskolai átfertőzöttségről, esetleges fenntartói útmutató kiadása

A Tankerület igazgatója válaszában kifejtette, hogy az iskolák a helyben szokásos módon, saját eljárásrendjüknek megfelelően tájékoztatták a szülőket. A tankerületi központ folyamatos tájékoztatást nyújtott az Iskolákban lévő fertőzöttekről, illetve a tantermen kívüli, digitális munkarendről a helyi médián keresztül.

7. Iskolai hiányzások igazolásával kapcsolatos kérelmek elbírálásának gyakorlata (EMMI rendelet 51. § (2) bekezdés c) pontja, hatósági intézkedés vagy egyéb alapos indok)

Az iskolák az Intézkedési terv szerint jártak el a tanulói hiányzások, illetve a krónikus betegséggel küzdő tanulók hiányzásainak kezelésében. Eszerint *annak a tanulónak az iskolai hiányzását, aki a tartós betegsége miatt a vírusfertőzés szempontjából veszélyeztetett csoportba tartozik és erről orvosi igazolással rendelkezett, valamint azt bemutatta, esetleges hiányzását igazolt hiányzásnak kell tekinteni. Igazolt hiányzásnak tekintendő továbbá, ha a gyermek, a tanuló hatósági karanténba kerül a részére előírt karantén időszakára.*

A Tankerület iskoláiban 2020. szeptember 1. és 2021. április 19. között összesen **51 esetben** fordultak a szülők az intézmények vezetőihez a gyermekek hiányzásainak igazolása miatt (az összes tanulói létszám: 7205 fő). *Az Iskolában az érintett gyermekekkel együtt 5 ilyen kérelem érkezett.* A kérelmek megoszlása: a gyermek krónikus betegsége miatt 28 fő, a szülők krónikus betegsége miatt 6 fő, beteg gyermek a családban, és/vagy idős szülők miatt 4 fő; az édesanya kismama, és a járványveszélytől való félelem miatt 3-3 fő; orvosi ajánlással, családtagok veszélyeztetettsége miatt 2-2 fő; autoimmun betegség, inzulinrezisztencia, szívműtött családtag, gyakori légúti betegség okán, testvér transzplantációja, krónikus beteg a családban, vesebeteg, asztmás testvér miatt 1-1 fő.

Az emberi erőforrások miniszterének 2021. április 16-i, az óvodák és általános iskolák 1-4. évfolyamainak jelenléti munkarendhez történő visszatérése tárgyú levelében megfogalmazott általános, minden intézményre érvényes tudnivalók alapján kezelték a hiányzásokat 2021. április 19-e után. A levél szerint: *„A tanulók hiányzásával kapcsolatban kérjük, hogy kellő rugalmassággal, mindemellett a hatályos jogszabályok és a kiadott intézkedési tervben foglaltak figyelembevételével járjanak el. A 20/2021. EMMI rendelet 51. § (2) bekezdés c) pontja értelmében az intézményvezetőnek alapos indokkal lehetősége van a tanulói távolmaradást igazoltnak tekintésére. A tanév előtt kiadott intézkedési terv rögzíti, hogy veszélyeztetett tanuló esetén szülői kérelemre, igazgatói döntés alapján lehetőség van arra, hogy az illető otthonról kapcsolódjon be az oktatásba.”*

Ebben az időszakban összesen 492 kérelem érkezett, és – egy kivételével – mindegyiket elfogadták, így a panaszos gyermekei tekintetében is pozitív döntés született. A kivételt képező ügyben egy 8. osztályos tanulóról volt szó, akinek az édesanyja kismama volt. A tanuló

gyenge tanulmányi eredménye, a tanuláshoz való negatív hozzáállása miatt, a tanuló sikeres tanulmányi előmenetele érdekében történt egyeztetés a szülővel, aki visszavonta kérelmét.

8. A Tankerület szülői kérelemmel kapcsolatos eljárása

A Tankerület szerint a szülői levelet panaszként és nem kérelemként kezelték, mivel az igazgató szerint a levélben olyan állítások szerepeltek a szülők részéről, amelyek általánosítva mondanak véleményt a járványhelyzet globális kezeléséről, azokat minősítve, negatív színben feltüntetve.

A vizsgálat megállapításai

I. A hatáskör tekintetében

Az alapvető jogok biztosának feladat- és hatáskörét, valamint az ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságokat az Ajbt. határozza meg. Az Ajbt. 18. § (1) bekezdése szerint a biztoshoz bárki fordulhat, ha hatóság tevékenysége vagy mulasztása az alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár, feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Az Ajbt. 18. § (2) bekezdés a) pontja szerint az állami vagy önkormányzati feladatot ellátó szerv közszolgáltatást végző szervnek minősül. Az Nkt. 2. § (1) bekezdése kimondja, hogy az Alaptörvényben foglalt ingyenes és kötelező alapfokú, ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú oktatáshoz való jog biztosítása a magyar állam közszolgálati feladata.

Mindebből következően a köznevelési feladatot ellátó iskolák, valamint fenntartóik közszolgáltatást végeznek, így tevékenységük vizsgálatára kiterjed a hatásköröm. Hatásköröm megállapításánál figyelemmel voltam arra, hogy a panaszos jogorvoslati jogát kimerítette.

II. A vizsgált alapjogok és elvek tekintetében

Az alapvető jogok biztosa egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggésrendszer feltárása során autonóm, objektív és neutrális módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget mandátumának. Az ombudsmani intézmény megalakulása óta az országgyűlési biztos következetesen, zsinórmértékként támaszkodott az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásainak megfelelően – alkalmazta az alapjog-korlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott alapjogi teszteket.

A jelentés megállapításaival összefüggésben ismételten hivatkozom arra, hogy az Alaptörvény vonatkozó rendelkezéseinek szövege az Alaptörvény Negyedik Módosításának hatályba lépését követően továbbra is nagyrészt megegyezik az Alkotmányban foglaltakkal, az alkotmányos követelmények és alapjogok tekintetében jellemzően nem tartalmaz olyan rendelkezéseket, amelyek ellentétesek volnának a korábbi alkotmányunk szövegével. Az Alkotmánybíróság a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában arra mutatott rá, hogy „*az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni*”. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatában azt emelte ki, hogy az adott határozatban vizsgált törvényi rendelkezések esetében már az Alaptörvény Negyedik Módosítása alapján jár el a korábbi alkotmánybírósági határozatokban foglaltak felhasználhatóságát illetően. A testület ennek kapcsán elvi élel azt

mondta ki azt, hogy „az Alkotmánybíróság a hatályát veszített alkotmánybíróági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja, idézheti a korábbi határozatban kidolgozott érveket, elveket. [...] A nyilvános érvelés a döntés indoklásának létalapja. Az AB a korábbi határozatokban kifejtett érvek felhasználhatóságát mindig esetről esetre, a konkrét ügy kontextusában vizsgálja.”

Ha összevetjük az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében, XI. cikk (1) bekezdésében, XVI. cikk (1) bekezdésében foglaltakat a korábbi Alkotmány 2. § (1) bekezdésének, 67. § (1) bekezdésének és 70/F. § (1)-(2) bekezdésének szövegével, akkor az állapítható meg, hogy a vizsgálat tárgyát képező jogállamiság elve és az érintett alapjogok tekintetében nem hoz olyan koncepcionális változást az Alaptörvény szövege, mely a korábbi alkotmánybíróági gyakorlat elvetését, vagy jelentős tartalmi átértékelését alátámasztaná. Így elvi megállapításaim megfogalmazása, az alapjogok értelmezése során irányadónak tekintem az Alkotmánybíróság által mind az Alaptörvény hatályba lépését megelőzően, mind pedig az azt követően meghozott határozataiban, azok indoklásában kifejtett megállapításokat, következtetéseket. A tisztességes eljárás érvényesülése kapcsán érdemes kiemelni, hogy immár külön alkotmányi rendelkezés nevesíti a *tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot*.

1. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerint Magyarország független, demokratikus jogállam. Az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jobbiztonság. Az Alkotmánybíróság a 30/2012. (VI. 27.) AB határozatában kimondta, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése és az Alkotmány 2. § (1) bekezdése azonosan deklarálja a jogállami klauzulát, tehát az eddig kialakított alkotmánybíróági gyakorlat továbbra is relevánsnak tekintendő. **A jogállamiság az állam és az állami szervek jognak való alávetettségét jelenti, amely alapján az állam nevében eljáró személyek olyan jogköröket gyakorolhatnak, amelyekre őket a jog feljogosítja. Mindezek során a döntéshozatalra vonatkozó eljárási szabályok betartása is szükséges.**

Az Alkotmánybíróság szerint a jobbiztonság a jogállamiság egyik lényeges összetevője, amely az állam kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára.

2. Az Alaptörvény XI. cikk (1)-(2) bekezdése alapján minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez, Magyarország ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező alapfokú, az ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú, valamint a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatásával biztosítja. Az Alaptörvény a személyiség kibontakoztatásának, a tájékozott és felelős polgárrá válásnak az egyik alapvető feltételeként valamennyi magyar állampolgár jogát elismeri a műveltség megszerzésére törekvéshez. E jog érvényesítése szükségszerűen állami cselekvést igényel: az állam az elengedhetlenül fontos ismeretek megszerzését, a gyermekek megfelelő fejlődését a kötelező – és ezzel összhangban – bárki számára ingyenesen hozzáférhető *alapfokú* oktatással biztosítja. Az előzőek szerint az állam feladata olyan intézményrendszer kialakítása és működtetése, amely mindenki számára szavatolja az oktatáshoz való jog érvényesülését, és egyben biztosítja a kötelező oktatásban való részvételt. Ez utóbbi követelményhez az Alaptörvény XVI. cikk (3) bekezdése a szülőkre nézve fogalmaz meg kötelezettséget, miszerint kötelesek **kiskorú gyermekükről gondoskodni, amely magában foglalja gyermekük taníttatását.**

3. A gyermek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való jogát az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése rögzíti. A gyermeket főszabályként minden olyan alapvető jog megillet, mint bármely más embert, de ahhoz, hogy a jogok teljességével képes legyen élni, biztosítani kell számára az életkorának megfelelő minden feltételt a felnőtté váláshoz. Erre tekintettel kifejezetten a gyermekek jogaként rögzíti

a törvény a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemre és gondoskodásra való jogot. E védelemre és gondoskodásra a gyermek mindenkivel szemben igényt tarthat. Így a gyermek szülei, családja, az állam és a társadalom valamennyi tagja is köteles a gyermek jogait tiszteletben tartani, és a társadalom fennmaradásának zálogaként biztosítani számára a megfelelő fejlődéséhez szükséges feltételeket.

A gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz való joga az állam kötelességét alapozza meg a gyermek személyiségfejlődése intézményes védelmére. A gyermek, mint az alapjogok alanya oldalán az életkorból adódó hátrányokat az állam oldaláról az objektív intézményvédelmi kötelezettség egyenlíti ki: az államnak aktívan kell cselekednie a gyermekek alapjogainak előmozdítása, érvényesülése, védelme érdekében.

Ezt az alaptételt megtaláljuk az Egyezmény preambulumban is, amely rögzíti, hogy a gyermeknek, figyelemmel fizikai és szellemi érettségének hiányára, különös védelemre és gondozásra van szüksége, nevezetesen megfelelő jogi védelemre, születése előtt és születése után egyaránt. Az Egyezmény 1991-től a magyar belső jog részévé vált, részes államként Magyarország kötelezettséget vállalt a gyermekkel foglalkozó, védelmét biztosító intézmények létesítésére, valamint ezen intézményekben a jogszabályoknak megfelelő szakmai létszám, szakértelem, biztonság, az egészséges környezetet biztosítására. Az Egyezmény 3. cikke alapelveként minden gyermekekkel kapcsolatba kerülő intézményt és **hatóságot a gyermek legjobb érdekének** megfelelő eljárásra, döntésre kötelez. A Gyermekjogi Bizottság 14. számú általános kommentárja kiemeli, hogy a gyermek legjobb érdeke nem pusztán alanyi jogként, hanem jogelvként és eljárási szabályként is értelmezendő. Ha a gyermek ügyében egy rendelkezés többféleképpen értelmezhető, azt kell választani, amely a leginkább szolgálja a legjobb érdekét. A legjobb érdeknek megfelelő eljárás elve pedig az eljárási garanciák biztosítását jelenti, amelyek a gyereket érintő döntéshozatalnál kötelezően alkalmazandóak.

4. Az Alaptörvény XXIV. cikke immár kinyilvánítja a *tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot*. Az eljárási jogosultságok és követelmények összessége a tisztességes eljáráshoz való jog, amelyek biztosítják a jogalkalmazás során az anyagi jogi normák érvényesülését. A tisztességes eljáráshoz való jog tartalma csak részben kodifikált, a bírói joggyakorlat folyamatosan alakítja. E jog érvényesüléséhez számos követelménynek kell egyszerre érvényesülnie és az egyedi ügyben folytatott eljárásnak a maga egészében kell megfelelnie a tisztességesség követelményének, amely mindig az egyedi ügy ismeretében vizsgálható.

5. Az Alaptörvény a jogorvoslathoz való jogot az alkotmányos alapjogok között rögzíti. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a jogorvoslathoz való jog, mint alkotmányos alapjog immanens tartalma az érdemi határozatok tekintetében, a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége. A jogorvoslathoz való jog tényleges érvényesüléséhez a „jogorvoslás” lehetősége, hogy a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát. A jogorvoslathoz való jog alaptörvényi garانتálása a rendes jogorvoslatra vonatkozik.

A jogorvoslathoz való jog lényeges tartalma kiterjed a jogorvoslati lehetőségről vagy annak hiányáról való tájékoztatásra is. A tájékoztatási kötelezettséget az egyes eljárási kódexek is kiemelik, hangsúlyozva, hogy a jogorvoslatról való tájékoztatás nem múlhat az egyes hatóságok mérlegelésén, belátásán. A jogorvoslathoz való jog törvényben meghatározottak szerint gyakorolható, ezért az egyes eljárásokban eltérő szabályozás lehetséges. Az érintettnek tehát minden olyan esetben, amikor azt az adott jogszabály lehetővé teszi, meg kell adni a lehetőséget arra, hogy az általa sérelmezett döntés ellen jogorvoslattal éljen. A jogorvoslati fórumnak ennek megfelelően döntési helyzetben kell lennie. A formális, a jogi szabályozás miatt eleve kilátástalan jogorvoslat nem kielégítő. Lényeges, hogy a közigazgatási eljárásokon kívül eső eljárásokban is eleget kell tenni a jogorvoslati

lehetőségekről való tájékoztatásnak. A jogorvoslati lehetőség biztosítása tehát nem formai (jogsabály biztosítja vagy kizárja), hanem tartalmi (ténylegesen biztosítva volt-e) kérdés.

IV. Az ügy érdemében

Elsőként a járvány terjedésének megakadályozása érdekében bevezetett, az iskolákat érintő kormányzati intézkedések átfogó ismertetését tartom szükségesnek. Erre figyelemmel elemeztem a tanulók „egyéb alapos indokból” való mulasztására vonatkozó rendelkezéseket, majd ezek ismeretében vizsgáltam az Iskola és a Tankerület eljárását, a szülő által vitatott intézkedés mérlegelésének szempontjait, tekintettel **a tanulónak a nevelési-oktatási intézményben történő biztonságban és egészséges környezetben való neveléshez és oktatáshoz való jogának érvényesülésére.**

Vizsgálatom során kiemelt figyelemmel voltam a **Nemzeti Népegészségügyi Központ** tájékoztatójában² foglaltakra. A tájékoztató felhívta a figyelmet arra, hogy a járvány terjedésének megelőzése érdekében kiemelten fontos **az emberi érintkezések, találkozások lehető legnagyobb mértékű csökkentése**, a személyes higiéné betartása, a **felületek rendszeres tisztítása, fertőtlenítése**, a szervezet védekezőképességének megtartása, a tünetek jelentkezésekor történő korai orvoshoz fordulás, **a hiteles információkból való folyamatos tájékozódás.**

Végül az ombudsmani jelentésekben már több ízben rögzített, de a köznevelési gyakorlatban továbbra is elmaradó döntéshozatali kötelezettség miatti aggályokat emeltem ki.

Rá kell mutatnom kiindulópontként, hogy a tanuló számára jogot és a nevelési-oktatási intézmények tekintetében pedig alapvető követelményt fogalmaz meg az Nkt. 46. § (3) bekezdés b) pontja, amely szerint a tanuló joga, hogy a **nevelési-oktatási intézményben biztonságban és egészséges környezetben neveljék és oktassák.**

1. A járvány iskolai terjedésének megakadályozása érdekében tett országos intézkedések

A 2019/2020. tanév megkezdését megelőzően az EMMI **Intézkedési tervet** adott ki a köznevelési intézményekben a járványügyi készenlét idején alkalmazandó eljárásrendről, amely 11 intézkedési csomagban sorolta fel az iskolák általi teendőket, illetve adott felhatalmazást helyi előírások megfogalmazására, valamint elrendelte az iskolák tanévet megelőző átfogó takarítását. Az Intézkedési tervet a szaktárca később két alkalommal módosította. A **Kormány** a 431/2020. (IX. 18.) Korm. rendelettel döntött a járványügyi készenlét idején a járványügyi időszak védelmi intézkedéseiről, amellyel **elrendelte az iskolákban a testhőmérséklet és belépési korlátozást vezetett be.** A következő országos döntést a 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet jelentette, a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről. Ez utóbbi a korábbi intézkedések fenntartása mellett elrendelte 9. évfolyamtól a digitális munkarendben való működést az 1-8 évfolyam hagyományos oktatása mellett. Továbbá a szakmai szabályoknak megfelelő a SARS-CoV-2 koronavírus kimutatására alkalmas vizsgálatot (**tesztelést**) jelentett be a nevelési, oktatási intézmény, nevelési, oktatási tevékenységet végző dolgozója esetében.

A következő intézkedéssel a Kormány a 104/2021. (III. 5.) Korm. rendelet döntött a védelmi intézkedések ideiglenes szigorításáról, és ennek 11. §-ával elrendelte **2021. március 8-ától** az óvodák és a pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények kivételével **a köznevelési és a szakképző intézmények tantermen kívüli, digitális munkarendben való működését.** Majd a köznevelési intézményekben, a szakképző intézményekben, valamint a felnőttképzésben a rendes oktatásra történő visszatérésről és az óvodákban elrendelt

² <https://www.nnk.gov.hu/index.php/koronavirus-tajekoztato/560-fertozodes-elkerulese-alapveto-szabalyok-mindenki-szamara>

rendkívüli szünet megszüntetéséről szóló 177/2021. (IV. 15.) Korm. rendelet 2. § (1)-(2) bekezdése kimondta, hogy **2021. április 19. napjától az általános iskolák 1-4. évfolyamain (alsó tagozat) a tantermen kívüli, digitális munkarend megszüntetésre kerül és rendes munkarendben működnek tovább.** Míg ugyanezen kormányrendelet 2. § (3)-(4) bekezdése arról is rendelkezett, hogy az általános iskolák 5-8. évfolyamain (felső tagozat) és a középiskolákban 2021. május 10-től a digitális munkarendet megszüntetik.

Időközben – ahogyan arra a Tankerület igazgatója is hivatkozott – 2021. április 16-án az emberi erőforrások minisztere az óvodák és általános iskolák 1-4. évfolyamainak jelenléti munkarendhez történő visszatérése tárgyú levelében felhívta az iskolák vezetőinek a figyelmét az alábbiakra: *„A gyermekek, tanulók hiányzásával kapcsolatban kérjük, hogy kellő rugalmassággal, mindemellett a hatályos jogszabályok és a kiadott intézkedési tervben foglaltak figyelembevételével járjanak el. A 20/2021. EMMI rendelet 51. § (2) bekezdésének c) pontja értelmében az intézményvezetőnek alapos indokkal lehetősége van a tanulói távolmaradást igazoltnak tekintésére. Emellett a tanév előtt kiadott intézkedési terv rögzíti, hogy veszélyeztetett gyermek, tanuló esetén szülői kérelemre, igazgatói döntés alapján lehetőség van arra, hogy az illető otthonról kapcsolódjon be az oktatásba.”*

2. A tanulók iskolai mulasztása egyéb alapos indokból

2.1. A tanulók iskolai mulasztásait és azok következményeit a 20/2012. EMMI rendelet szabályozza. A 20/2012. EMMI rendelet 51. § (2) bekezdés c) pontjának rendelkezése kimondja, **ha a tanuló hatósági intézkedés vagy egyéb alapos indok miatt nem tudott kötelezettségének eleget tenni,** a mulasztást igazoltnak kell tekinteni. A feltárt tényállás szerint a szülő gyermekei iskolából való távolmaradására vonatkozó kérelmében is e rendelkezésre hivatkozott, mivel véleménye szerint a járványhelyzet alapos oknak minősül.

A Tankerület igazgatója megkeresésemre adott válaszában jelezte, hogy a szaktárcának a 20/2012. EMMI rendeletben foglalt egyéb alapos indokból való hiányzások rugalmas kezelésével összefüggő iránymutatása 2021. április 16-a után vált ismertté és az azt követő időszakra vonatkozik. *A válaszban foglaltakkal az alábbiak szerint nem érthetők egyet.*

Mindenekelőtt rá kívánok mutatni arra, hogy a hivatkozott rendelkezés az oktatásban már régóta ismert, legutóbb 2015-ben változott, de a vizsgált rendelkezést tartalmilag ez sem érintette. Az előzőek ismeretében a Tankerület igazgatójának a szaktárca 2021. április 16-ai iránymutatására való hivatkozása jogilag nem értelmezhetőnek tekinthető.

Rá kell mutatnom arra is, hogy az iskolából való jogszerű távolmaradással összefüggő lehetőségek kapcsán **az eljáró szervek gyakorlatában összekeveredett két egymástól funkciójában elkülönülő jogintézmény, így a tanuló alapos indokból való mulasztása és az egyéni munkarend.** Emiatt indokolt *a két jogintézmény egymástól való elhatárolása.*

Látszólag mindkét lehetőség azt biztosítja, hogy a tanuló fizikai jelenlét nélkül tehessen eleget a tankötelezettségének. Az **egyéni munkarendben** tanulmányaikat teljesítő tanulók esetében ugyanakkor az iskolában való jelenlét kérdése, vagy onnan való mulasztás fel sem merülhet, hiszen *ők az iskolában jellemzően akkor jelennek meg, amikor ott vizsgát tesznek.* Egyéni munkarend engedélyezésére a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzetének indokoltsága esetén is akkor kerülhet sor, ha a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából az előnyös. Ezzel szemben az a tanuló, aki **alapos indokból hiányzik** az iskolából, a tankötelezettségének mindennapi iskolába járással tesz eleget, az onnan való hiányzása akár igazolatlan mulasztásnak számíthat, és a mulasztás jogkövetkezményekkel jár. Ez utóbbi esetben a jogszabály a hiányzás feltételével összefüggésben mondja ki, hogy annak alapos indokból kell bekövetkeznie, további feltételeket nem követel meg.

Az „*egyéb alapos indokból nem tudott kötelezettségének eleget tenni*” szövegrész egy generálklauzula, amely álláspontom szerint *nyelvtani és teleologikus szempontból* is úgy

értelmezendő, hogy kifejezetten az olyan körülményekre terjed ki, ami **a jogalkotó által előre nem látható eseteket** (pl. időjárási vis major, tömegközlekedési akadályok, baleset vagy akár a szülő betegsége) **foglal magában**. Ezek közös jellemzője, hogy az adott körülmény nem teszi lehetővé az iskolában való megjelenését, vagy az különösen nagy erőfeszítéssel járna a tanuló számára. Ide tartoznak továbbá azok a tanuló számára, vagy adott esetben az iskola, vagy egy helyi közösség érdekében (pl. tanulmányi és sportverseny, nyelvvizsga, temetés, ünnepen való részvétel) fontos és kiemelkedő események is, amelyeken a tanuló egyidejű megjelenése sem teszi lehetővé az iskolában való jelenlétét. A fentiekkel azonos jellegű, emiatt e rendelkezés fogalmi **körébe tartozik álláspontom szerint az is, ha valamely tanuló a járványhelyzet kapcsán – nem betegségéből vagy karantén kötelezettségéből kifolyólag – mulasztani kényszerül az iskolából. Sem a szülőtől, sem pedig a tanulótól nem várható ugyanis el a jelenlét akkor, ha a gyermek, majd rajta keresztül a szülők fertőződéssel veszélyének való kitétele a kérdés. A jelenlét korlátozása a személyi kontaktusok számának minimálisra csökkentését eredményezheti.**

A Tankerület igazgatója által hivatkozott, az Oktatási Hivatal határozatában kifejtett állásponttal szemben ennek csupán **egyik, de nem kizárólagos esete az Intézkedési tervben is nevesített tanulói kör, akiknek a vírusfertőzés szempontjából veszélyeztetett csoportba tartozó tartós betegsége van.** *Egyben hangsúlyozni szeretném, hogy a járványhelyzetre tekintettel általánosan, előre meg nem határozott időre igazolt tanulói mulasztás indokolatlan lehet. E mulasztások indokoltságát tehát a döntésre jogosultnak a kérelmező körülményei és a járvány alakulásának függvényében aktuálisan mérlegelnie, felülvizsgálnia szükséges.*

A kérelem kapcsán az Iskola igazgatójának arról kell döntenie, hogy az aktuális helyi és országos járványhelyzet elégséges-e ahhoz, hogy a tanuló hiányzását egyéb alapos indok miatt igazolt mulasztásnak tekintse-e. Álláspontom szerint e kérdés eldöntésekor, vagyis egy egészségügyi kockázat alapján történő mérlegelésnek *nem lehet a tárgya a tanuló tanulmányi eredménye, tanulmányi kötelezettsége körébe tartozó feladatainak elvégzése, esetleges hiánya sem.* A tanulmányi kötelezettségek nem teljesítéséhez ugyanis az Nkt. rendelkezései teljesen más következményeket fűznek, pl. osztályozó vizsga, javító vizsgák, évismétlés.

Az Iskola igazgatójának – összhangban a gyermek legjobb érdekének megfelelő eljárás elvével, azt konkretizálva – e döntése során elsődlegesen azt kell mérlegelnie, hogy

- 1) a tanulóknak az iskolában való jelenléte során, illetve az oda és hazajutása milyen feltételek biztosítottak a fertőzés megelőzésével összefüggésben;
- 2) egy esetleges megfertőződésnek milyen hatása lehet nemcsak a tanulóra, hanem a szülő egészségi állapotára nézve, illetve a gyermek megfertőződése, rajta keresztül szülei átfertőzöttsége milyen hatással járhat a gyermek jövőbeli nevelkedésére;
- 3) a szülői kérelem elfogadása esetén a tanulóra és családjára nézve az érintett gyermek otthonmaradása vagy az iskolába járása nyújt-e nagyobb biztonságot a fertőzéssel szemben;
- 4) a gyermek korára figyelemmel biztosítható-e felügyelete az iskolából való távolmaradás alatt (például a döntésre jogosultak tudomása szerint a gyermekek édesanyja három gyermek nevelése okán állandó jelleggel otthon tartózkodik).

A kérelem benyújtásának időpontjában ismertek³ szerint a vírus okozta betegség kimenetele a gyermekek esetében súlyos egészségügyi kockázattal jár. A szülők a gyermekek távolmaradási kérelmét az Iskolához 2021. január 5-én, a következő kérelmüket 2021. februárjában nyújtották be, majd ez utóbbira kapott nemleges válasz miatt a Tankerület eljárását 2021. február 10-én kelt kérelmükben kezdeményezték. Ez időben tehát 2021. január

³ heimpalkorhaz.hu/blog/haromeves-gyermekek-is-kezeltek-mar-a-koronavirus-ritka-de-sulyos-szovodmenyével-magyarorszagon/

5-én Magyarországon a napi fertőzöttek száma⁴ – a járvány második hullámának leszálló ágában is – 2506 fő, összességében ez időpontban elérte a 329.721 főt, a halottak napi száma 103 fő, e dátumig összesen 9.047 fő. A kórházban ápoltak száma az napi száma 5.760 fő volt. A járványügyi statisztikai adatok szerint a járvány mutató számai 2021 februárjában ismét emelkedni kezdtek, megkezdődött a járvány harmadik hulláma. Az egyedi ügyben időközben érintett mindkét gyermek osztályában megfertőződött egy-egy gyermek. Mindezen körülmények pedig nem a szülői kérelem megalapozatlanságára utalnak.

Az Iskola a tanév elején az Intézkedési terv alapján megfogalmazta a helyi járványügyi intézkedéseit. A feltárt tényállás szerint a Népegészségügyi hatóság 2020. szeptemberi ellenőrzése az Intézkedési tervben foglalt, a tanévet megelőző takarítás megtörténtét ellenőrizte. **A Tankerület ellenőrzésére pár nappal később került sor, amely rögzítette azt, hogy az osztályok váltása közötti felületfertőtlenítés nem történt meg a személyzet hiányában.** 2020 szeptemberét követően ellenőrzésre, illetve a már feltárt hiányossággal kapcsolatos intézkedés megfogalmazására azonban a rendelkezésemre álló iratok szerint nem került sor.

A feltárt tényállás szerint a Tankerület a szülő kérelmének elbírálásakor a fenti szempontok, körülmények mérlegelése helyett **a tárgykörrel össze nem függő körülményekre hivatkozott:** a gyermekek tanulmányi eredményére, iskolába való beíratásuk körülményeire, felszerelés hiányára, a kérelem benyújtását követően a digitális oktatásban való részvételük minőségére, indokolatlan gyermekvédelmi jelzés tételére. Rá kell mutatnom, hogy az Iskolai járványügyi előírások elégségességét, azok tényleges betartását, betarthatóságát az *Iskolán kívüli külső szerv 2020 októbere óta nem vizsgálta*, az esetleges hiányosságokat, problémákat nem tárta fel, nem vizsgálták, hogy szükséges-e további intézkedések megtétele.

Mindezekre figyelemmel a vizsgálatom feltárta, hogy a Tankerület a szülői kérelem elbírálása során elmulasztotta annak érdemi vizsgálatát, hogy a tanulók iskolából való hiányzását a szülők alapos okból kérelmezik-e. Nem történt meg továbbá annak aktuális vizsgálata sem a Tankerület részéről, hogy az Iskolában rendelkezésre álltak-e a tanulók egészséges környezetben való nevelésének, oktatásának Nkt. által rögzített feltételei.

Mindezek alapján megállapítom, hogy az Iskola igazgatója és a Tankerület vezetője a szülői kérelem elbírálását érintő eljárásával, jogértelmezésével a tisztességes eljáráshoz való joggal, valamint a gyermek legjobb érdekének megfelelő eljárás elvével összefüggő visszasságot okozott, mellyel súlyos és közvetlen jogsérelem bekövetkezését valószínűsítette.

2.2. A súlyos járványhelyzetre hivatkozással kért iskolai távolmaradási kérelem benyújtását meghatározza az is, hogy a szülők milyen **információkkal rendelkeznek az adott iskola átfertőzöttségéről.** Álláspontom szerint a járványhelyezettel kapcsolatos transzparens iskolai átfertőzöttségi adatok ismeretében tudja mérlegelni a szülő, hogy a tényleges fertőzésveszély miatt gyermekét iskolába engedi-e. Továbbá ezen adatok ismerete szükséges ahhoz, hogy az iskolában munkát vállaló személyek (ideértve a pedagógusokat, büfést, karbantartót, gyermekvédelmi szakembert) meggyőződjhessenek az iskolai munkavégzésük egészséges feltételeiről. Ennek egyik jó gyakorlata a számos iskola által alkalmazott módszer, hogy *a napi fertőzöttséggel kapcsolatos statisztikai adatait a honlapján hozta nyilvánosságra.*

A vizsgálatom keretében az **átfertőzöttségi adatok** ismertetésével összefüggésben is tettem fel kérdést, az erre adott válasz értelmében az Iskola a Tankerületnek, a Tankerület pedig a Klebelsberg Központnak nyújtott tájékoztatást. *A szülők csak akkor kaptak értesítést zárt facebook csoportban, ha a gyermekük osztálya volt érintett.* Így értesültek arról, hogy a nagyobbik gyermek osztályában 2021. február 8-án koronavírus fertőzött lett az egyik tanuló,

⁴ <http://pandemia.hu/koronavirus-magyarorszag/>

amelyről az osztályfőnök – miután az igazolttá vált – 2021. február 13-án értesítette a szülőket. A rendelkezésekre bocsátott iratok szerint a család kisebb gyermeke osztályában pedig 2021. március 1-jén vált fertőzötté koronavírussal egy másik tanuló, ez utóbbi tanuló fertőzöttségével kapcsolatos szülői értesítésről nem áll rendelkezésemre adat.

A feltárt tényállás szerint a Tankerület fenntartásában működő iskolák a saját hivatalos átfertőzöttségi adataikról anonim, be nem azonosítható módon nyilvános, az adott intézményt érintő, bárki által megtekinthető tájékoztatást nem tettek közzé.

Álláspontom szerint e fenntartói, illetve intézményi gyakorlat jelentősen nehezítette a szülők számára az iskolai jelenléttel együtt járó fertőzésveszély reális, tényleges kockázatának a mérlegelését, akadályozta a tanuló egészségben és biztonságban való oktatása, nevelése körülményeinek megismerését. Mindezek alapján megállapítom, hogy a Tankerület gyakorlata a gyermek legjobb érdekének megfelelő eljárás elvével összefüggő visszásságot okozott, a jogsérelem közvetlen és súlyos veszélyét hordozta magában.

2.3. A 20/2012. EMMI rendelet 51. § (1) bekezdése értelmében a beteg gyermek az orvos által meghatározott időszakban nem látogathatja a nevelési-oktatási intézményt, ha a gyermek ismét egészséges és részt vehet a foglalkozásokon azt **orvosnak kell igazolnia a betegség miatt** bekövetkezett távollét pontos időtartamának feltüntetésével. A 20/2012. EMMI rendelet 51. § (2) bekezdés b) pontja értelmében pedig a tanulók távolmaradásának, mulasztásának igazolásával kapcsolatos előírásokat rögzítik, eszerint ugyanis a tanuló mulasztása igazoltnak tekintendő, ha a tanuló beteg volt, és azt *a házirendben meghatározottak szerint* igazolja.

Így az iskola a gyermek távollétének esetén azokat a szabályokat határozhatja meg, amely a hiányzás igazolásának módjára irányul, pl. azt, hogy a mulasztás napjától számítva hány napon belül és milyen formában kell igazolnia a távolmaradását. Tulajdonképpen erre az előírásra erősített rá az Intézkedési Terv 9.4 pontjában foglalt rendelkezés, miszerint: *„A gyermek az iskolába – hasonlóan más megbetegedésekhez – kizárólag orvosi igazolással térhet vissza, melyet az intézmények el kell fogadnia, azt saját hatáskörben nem bírálhatja felül.”*

A feltárt tényállás szerint azonban **az Iskola helyi járványügyi protokollja** az Intézkedési Tervben foglalt fenti szabályt kiegészítette az alábbiak szerint: *„A beteg gyermek az iskolába – hasonlóan más megbetegedésekhez – kizárólag orvosi igazolással **(melynek kötelező tartalma: „Közösségbe mehet” szóösszetétel)** térhet vissza, melyet az intézmények el kell fogadnia, azt saját hatáskörben nem bírálhatja felül.”*

Álláspontom szerint az orvosok által kiadott igazolások tartalmának szabályozására az iskoláknak nincs felhatalmazása, mivel a tanulók orvosai, gyermekorvosai az iskolákkal nem állnak semmilyen jogviszonyban, így a működésükre nézve szabályokat nem alkothat.

Mindezek alapján megállapítom, hogy az Iskola a jogállamiság elvébe ütköző visszásságot okozott azzal, hogy a helyi járványügyi protokollja túlterjeszkedett az EMMI rendelet szabályozási felhatalmazásán, önkényes módon a betegségből felgyógyult tanuló iskolába való visszatérésének feltételeit további követelményekkel egészítette ki.

3. A szülők kérelmének Iskola általi elbírálása

A szülői kérelmek elbírálásával kapcsolatosan a 20/2012. EMMI rendelet 83. § (4) bekezdése annyit rögzít, hogy a nevelési-oktatási intézmény a döntését **határozatba foglalja, ha a jelentkezést, a kérelmet részben vagy egészben elutasítja**, vagy kérelem hiányában hoz a gyermekre, tanulóra hátrányos döntést, vagy a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő kéri a döntés határozatba foglalását. A döntés meghozatalának a határidejét azonban a norma szöveg nem rögzíti. A 20/2012. EMMI rendelet 83. § (2) bekezdése alapján a nevelési-oktatási intézmény által hozott határozatot meg kell indokolni. A **határozatnak** a rendelkező részben többek között tartalmaznia kell a döntés alapjául szolgáló jogszabály megjelölését,

amennyiben a döntés mérlegelés alapján történt, az erre történő utalást, a mérlegelésnél figyelembe vett szempontokat és az eljárást megindító kérelem benyújtására történő figyelmeztetést.

A feltárt tényállás szerint a szülők 2021. januárjában, 2021. februárjában és 2021. áprilisában is kérelemmel fordultak az Iskolához, hogy gyermekeik az Iskolából a pandémia ideje alatt igazoltan hiányozhassanak. Az Iskola a januári kérelemnél a Tankerülethez fordult, a februári kérelemnél pedig ugyancsak alakszerű döntés nélkül e-mailben tájékoztatta őket elutasító álláspontjáról. Az áprilisi szülői kérelem tárgyában ugyanakkor engedélyező, alakszerű határozatot hozott. Az Iskola döntésében az Oktatási Hivatal egyéni munkarendet elutasító határozatában foglaltakra hivatkozott, miszerint a járványhelyzet nem tekinthető sajátos élethelyzetnek.

Az Iskola hivatkozása kapcsán vissza kell utalnom újra a 2.1. pontban rögzített, *az egyéni munkarend és az alapos indokból való hiányzás közötti jogi elhatárolásra, de ezúttal eljárási oldalról.* Az egyéni munkarendről való döntés az Oktatási Hivatal hatáskörébe tartozik, a tankötelezettség egyik teljesítési módja, amikor a tanulót felmentik a tanítási órákon való részvétele alól, és tanulmányi kötelezettségének osztályozó vizsgákkal tesz eleget. Az Nkt. 45. § (5) bekezdése értelmében egyéni munkarend engedélyezésére akkor van lehetőség, ha a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja és a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös. Az egyéb alapos indokból való igazolt mulasztás kérdése csak az iskolába járás kötelezettsége során merülhet fel, arról az iskola jogosult dönteni, a mérlegelésnek a tárgya pedig nem a gyermek sajátos helyzete, hanem az iskolából való hiányzás okának a kellő indokoltsága.

A feltárt tényállás szerint az Iskola igazgatója a januári kérelem tárgyában *nem hozott döntést*, míg a februári kérelem tárgyában *elmulasztotta az elutasító döntését határozatba foglalni*, így a panaszos szülők azt sem ismerhették meg, hogy az Iskola igazgatója milyen releváns szempontokat mérlegelt döntésének meghozatalakor.

Mindezek alapján megállapítom, hogy az Iskola a januári, illetve februári szülői kérelmek elbírálása kapcsán a panaszosok tisztességes eljáráshoz, valamint jogorvoslathoz való jogával összefüggő visszásságot okozott.

4. A szülők kérelmének Tankerület általi elbírálása

A szülő az Nkt. 37. § (2) bekezdése értelmében az iskola döntése, intézkedése, intézkedésének elmulasztása ellen – a közléstől, ennek hiányában a tudomására jutásától számított 15 napon belül – a gyermek érdekében eljárást indíthat. A szülői kérelem tárgyában az Nkt. 37. § (3) bekezdése alapján a fenntartó jár el és hoz másodfokú döntést többek között a *jogszabálysértésre* vagy az intézmény belső szabályzatának megsértésére hivatkozással benyújtott kérelemről. A panaszügy elbírálására az Nkt. 37. § (4) bekezdése kijelöli a fenntartón belül azt a személyt is, aki döntésre jogosult. E személy állami fenntartású nevelési-oktatási intézményben *a fenntartó vezetője*.

A másodfokú eljárás során a döntéshozót az Nkt. 38. § (3) bekezdésében rögzítettek kötik: *a jogorvoslati kérelem elbírálása során a tényállás tisztázására, a határidők számítására, az igazolásra, a határozat alakjára, tartalmára és közlésére, a döntés kérelemre vagy hivatalból történő kijavítására, kicserélésére, kiegészítésére, módosítására vagy visszavonására az Ákr. rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.* A fenntartónak így az eljárása során érvényesíteni kell a kérelem elbírálásának időpontjában hatályos Ákr. által meghatározott eljárási szabályokat. Mindezek ismeretében minden iskola fenntartójának a hozzá érkező szülői kérelmek tekintetében *döntési kötelezettsége keletkezik a törvényben rögzített eljárási rend szerint.* A fenntartó az Nkt. 38. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a kérelmet elutasíthatja, az iskola döntését megváltoztathatja, vagy azt megsemmisítheti és az iskolát új döntés meghozatalára kötelezheti.

A vizsgált ügyben a szülő ismertette az Iskola azon intézkedését, amellyel szemben kérelemmel fordult a fenntartó Tankerülethez, ezentúl a kérelmében az Nkt. jogorvoslatra vonatkozó szakaszaira is hivatkozott. Minderre tekintettel álláspontom szerint a Tankerület igazgatója által előadott azon magyarázat nem állja meg a helyét, miszerint a szülő kérelmét a panaszként vizsgálta ki, mivel a szülő kérelmét nem jogorvoslatként fogalmazta meg. A Tankerület a szülői kérelem elbírálásakor tehát *súlyosan megsértette a törvényben rögzített eljárási szabályokat*. Álláspontom szerint a Tankerületnek e szülői kérelmet a jogszabályokban foglaltak figyelembevétele mellett *el kellett volna bírálnia*, és eljárása eredményeként kialakított döntését *alakszerű határozatba foglalva kellett volna meghoznia*.

A Tankerületnek minden alakszerűséget, az eljárási és tartalmi követelményeket figyelmen kívül hagyó egyszerű **válaszlevele nem felelt meg a szülői kérelem elbírálását meghatározó** törvényi, az **Nkt. és az Ákr.** által támasztott követelményeknek. Számos korábbi ombudsmani jelentés rámutatott arra, hogy a fenntartói „döntés” (tájékoztatás) e formája, az elbírálás határozati formájának elmaradása ráadásul kizárta annak a lehetőségét is, hogy a panaszos szülők jogorvoslattal éljenek a sérelmezett ügyben.⁵

Mindezek alapján megállapítom, hogy a Tankerület a szülői kérelem elbírálásával kapcsolatos eljárásával, jogértelmezésével a panaszosok tisztességes eljáráshoz, valamint jogorvoslatához való jogával összefüggő visszásságot okozott.

Vizsgálatom kapcsán újra hangsúlyoznom kell, hogy a köznevelés szereplői között *kölcsönös függőségi viszony áll fenn*, ami hozzájárul az egyes szereplők jogai érvényesülésének lehetőségéhez. A köznevelési intézményekben a pedagógusok és a gyermekek pozíciója eltér, a gyermekek a pedagógustól függőségi viszonyban állnak. *A gyermekek kiszolgáltatottabbak, az esetleges jogsértésekkel szemben jogaikat kevésbé képesek érvényesíteni.* Éppen ezért az iskola fenntartásáért felelős szervnek különös figyelemmel kell kezelnie a pedagógusok intézkedéseivel szembeni szülői kérelmeket, a jogszabályokban foglaltaknak megfelelően tisztázni a tényállást, meghozni az érdemi, alakszerű döntését, ami biztosítja a döntés bírói felülvizsgálatának tényleges lehetőségét.

Intézkedéseim

A jelentésemben a feltárt alapvető jogokkal összefüggő visszásság megszüntetése és jövőbeli bekövetkezésének megelőzése érdekében

- 1) az Ajbt. 32. §-a alapján *kezdeményezem az esztergomi József Attila Általános Iskola intézményvezetőjénél*, hogy a jövőben
 - a) a szülők által benyújtott kérelmet jogszerűen, tartalma szerint bírálja el,
 - b) a jövőre nézve a járványhelyzet ismételt fennállása esetén az Iskola átfertőzöttségi adatait (különösen a fertőzött tanulók, pedagógusok száma, digitális oktatásra áttért osztályok) folyamatosan aktualizálva, anonim módon tegye nyilvánosan elérhetővé (pl. honlapján való feltüntetéssel);
- 2) az Ajbt. 32. §-a alapján *kezdeményezem az Esztergomi Tankerületi Központ igazgatójánál*, hogy

⁵ Lásd: az AJB-4199/2013., az AJB-6458/2013., az AJB-2613/2014., az AJB-3358/2014., AJB-3010/2015., az AJB-844/2019., az AJB-690/2020., AJB-545/2020. számú jelentéseket.

- a) az egyedi ügyben benyújtott szülői kérelmet az Nkt. és az általa hivatkozott Ákr. szabályai szerint bírálja el és erről is soron kívül a panaszost értesítse;
 - b) a jövőben a Tankerület valamennyi szülői kérelmet az Ákr. garanciális szabályainak megfelelően, tartalma szerint elbírálva, a tényállást szükséges mértékben feltárva, alakszerű döntésben bírálja el;
 - c) a fenntartóhoz érkező szülői kérelmek elbírálásának döntésre való előkészítéséért felelős munkatársa számára írja elő a közigazgatási hatósági eljárások lefolytatásával kapcsolatos továbbképzésen való kötelező részvételét;
- 3) az Ajbt. 31. §-a alapján *kezdeményezem* az Esztergomi Tankerületi Központ igazgatójánál, hogy a jövőre nézve a járványhelyzet ismételt fennállása esetén a fenntartásában működő iskolák átfertőzöttségi adatainak anonim nyilvánosságra hozatala érdekében tegye meg a szükséges intézkedéseket.

Budapest, 2021. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos